

לות שלהם, שלא אמצא שירותים, שיהיה מכוער. אבל כמה אפשר לפחד? כשראיתי שאבא-ג' נסע וחזר בריא ושלם, ועוד אחרי התקף-לב, החלטתי שבמהלות אפשר להדביק גם בארץ."

אשר: "הסתובבנו יחד חודשיים, כמגויזת מופלאה. היינו זקוקים אחד לתמיכתו של השני, והיינו בידו כמו שלא היינו באף מקום אחר. הנסיעה הזו הורשה את הקשר הווגי וחזרוני עם המון רצון להמשיך להיות יחד. לא שאי פעם זו היה מוטל בספק, אבל זה התחזק. הודו הסירה מאיתנו את האבק ונתנה לנו אפשרות להרגיש זה את זה בעוצמה בלתי רגילה, ולהתרענן."

● **היו קשיים?**

אשר: "היה קשה לסחוב את התרמילים על הגב. אם זה היה תלוי בי, היינו נוסעים במוניות ובטושים במלון חמישה כוכבים. אבל נתתי לענת לבחור, והיא בחרה באפשרויות הכי עממיות. ענת אהבת לגעת ולהתנסות בכל. לנסוע עם התרמילים שבקושי אפשר לרוחס באוטובוס, עם מיליון אנשים. נפשנו עם אנשים שטיילו בהודו במוניות ממונות, ולנו כלמנות פאר. הם לא התחככו כמונו. בדיעבד הבנתי, שהם איבדו מהיופי ומהטעם המקומיים".
ענת: "בעשרת הימים הראשונים בכיתי, המון, עד שהתרגלתי לראות את העוני, הרעב, המצורעים והזוממה. כל הסבל האנושי. אני אהובת לגעת באנשים, אבל שם לא ציאתי שיתקרבו אלי. הייתי צועקת כל הזמן 'don't touch' (כלומר 'לא לגעת'). אחרי כמה ימים יצאתי מההלם. גילי-תי שגם הנכים והמסכנים הם אנושיים. שאלה החיים האמיתיים ואי אפשר לברוח מהם".

"החלטתי לצאת קלה, עם מעט בגדים, ולקנות שם הכל, כי זה עולה גרושים. לקחתי מגבת, כי לא בכל מקום יש, וציפה שיכולתי להיכנס לתו-כה, כי לא היה לי מושג היכן אשן. לקחתי גם פנס וכמוסן תרופות."

● **רמת החגיגה בהודו לא הרתיעה אותך?**

אשר: "לאנשים תמיד יש מה להגיד לי בני השימוש בהודו, ואיך מנגבים שם עם היד. אבל זה לא כל כך גורא, בעיקר למי שהיה בטיני. יש מקומות נקיים, ויש נייר טואלט. הפחידו אותי שאכנס להלם כשאנחת, ונכון שהגעתי לישדה תועפה ישן, אבל לא מסריח או מלוכלך. גם המלון ברלחי היה נקי ומקסים. בבוקר יצאתי למרפסת וראיתי את תל-אביב של שנות החמי-שים: סנדלר מתקן סנדלים ומפטפט עם נשים שיושבות לידו על הרצפה, איש מנהל במגהץ פחמים, עגלה עם פירות, מוכר מיצים. הומון עצר מלכת. על כל הגגות עומדים אנשים ומעפפים עפיפונים. ובכל מקום אפשר לקנות מעדנים מגוש בגרושים".

היא יצאה למסע תוברת שתי ננות דוד צעירות, ואיתן בילתה את הימים הראשונים במלון ממוזג שהוזמן מהארץ. בהמשך פגשה חברות שנסעו לפנייה. "את כל הזמן פוגשת חברים חדשים. עם כולם אני בקשר עד היום. התחברתי גם עם צעירים, חבר'ה נהדרים, עם מודעות, שקוראים ספרים ושאיפה שזו לנהל איתם שיחות עמוקות. אני לא חושבת שיש גיל לנסיעות. אצלנו זה מקובל שהצעירים עושים את זה, אבל בהודו פגשתי המון אנשים מבוגרים שיצאו לפנייה, מסתובבים בוואן, או מפליגים על יאכטה."

"יש ישראליות שנוסעות בעקבות הילדים עד הודו, כי הן גורא וואנות. אז כל פעם שהייתי מגיעה למסעדה היו שואלים אותי 'אמא של מי את?' אני, כנראה לא אחת, לא באתי בעקבות הילד אלא בגלל אתנו אלי".
ענת: "היא אור, שהיא אן בן 17, וחי עם אביו, הצטרף אליה להודו בהודו. הוא היה נורא גאה בי. הוא מרבה לנסוע עם אביו בעולם, אבל החרש שבילינו יחד ביגר אותו ועשה לו מה שלא עשה שום טיול לפניו. הוא חזר מהודו אדם אחר".

ולא שלא היו רגעים קשים. כמה כאלה עברו עליה ברומסלה, בצפון הודו. "בחזק ירדו גשמי מונסון, בקושי אפשר היה לצאת מהחודר. חליתי, הייתי לבד, ובעלת המלון שבו שהייתי לא הכינה לי אוכל ימים שלמים. פתאום שאלתי את עצמי מה אני עושה פה בכלל. נכנסתי להרדות. למולי הגיעו שתי צעירות ישראליות, ועברות סוציאליזט, שטיפלו בי. אחר כך יכולתי להמשיך לטייל בכיף."

"כשנגמר לי הכסף החלטתי לחזור לישראל, לא היה לי גרוש, אבל אני בשאנטי, במצב רוח טוב, ורומתי, שירדתי ביטחון והכל התחיל להסתדר: קרובי משפחה הציצו לי דירה לגור בה, ומצאתי עבודה בהדרת כמורה לדרמה לאטריים".
ענת: "באחרונה חזרה מניסיעה נוספת לודו, שאותה ארגנה לקבוצה ומטרתה לימוד והתנסות בשיטות רפואה הודיות בקרלה שבדרום הודו. "מצאתי שם את המקום שלי, הכרתי אנשים נפלאים, שהפכו למשפחה שלי. אני מתה כבר לחזור לשם עם קבוצה נוספת שמתארגנת בימים אלה".

רוני סזיר (50), מורה לדרמה ולתיאטרון בנבון, טיילה חצי שנה בהודו.

החסע עלה כאלף דולר לכרטיס טיסה, ועוד 300 דולר לחתימה בכל חודש. את הטיול מימנה מהשכרת דירתה. עצה לדרך: "תורמו עם כל מה שקורה ותחיו את הרגע"

הייתי במשבר: קיבוץ כישור, שבו התגוררתי בשנים האחרונות, עמד לפני פירוק. מצאתי את עצמי ללא בית, ללא עבודה, ללא כסף, בתחושה שהכל נשמת מתחת לרגליים. כמה ימים, כמה יצאתי מהמיטה, עד שחברתי מרשה קרוייל אמרה לי "את חולמת כבר כמה שנים לנסוע להודו. קדימה, זה הומון". חשתי: לא ידעתי ממה אתפרנס שאחזור, איפה אגור. אבל מרשה אמרה 'תראי שכשתחזרי מהודו הכל יהיה אחרת. לאנשים שחוו-רים מהמזרח קורים דברים טובים', מספרת רוני סזיר (50), מורה לדרמה ולתיאטרון בנבון. "השיחה הזו שינתה את חיי. התמלאתי אנרגיה, והחלטתי שאין לי מה להפסיד."